

ПРАВИЩЕ

ГЕОГРАФИЯ

Село Правище се намира в сърцето на китна Тракия .То е на 7 км. от гр.Съединение и на 30км от гр.Пловдив

ИСТОРИЯ

На изток от селото по пътя за с.Голям Чардак има останки от старо селище – зидове тухли керемиди керамични парчета от съдове ръчни мелници и др.Разкрит е и глинен водопровод от който селището е черпило питейна вода.Датировката на водопровода не е установена.Ползвана е и водата на извора който се намирал до оброчището „Света Троица”северно от Правище.На изток и североизток от Правище се намират 13 могили .Две от тях”Големите могили”се намират на границата със землището на с.Неделево .Група от 10 могили се намират в малкия долен бозалък,където са били гробищата на турското село Дурутлий./старото име на П равище/ а тринадесетата Лиловата могила , се намирала северозападно от този некропол.

Северно и северозападно от селото се намират могилиите :Нонина , Щерева и други 5 могили .Най-голямата от тях е известна с името Каргал тепе. Другите могили са Тютюнджийска ,Шара-топра,Юртовата ,Юрта могила и Емин тепе.

Северно и непосредствено до Правище се намират следи от циганската махала на турското село Дуротлий.Селото възникнало от заселването на

турски семейства от Г.Конаре и Г.Чардак .Отначало селото брояло 30 къщи .През 1878 г.при изселването си от България ,турците разрушили джамията ,която се намирала в центъра на селото.

За първи път учебни занятия в Правище започнали да се водят след Освобождението-1878г.Учител бил Ненко Пенелски – кмет на селото . Поради липса на училищна сграда децата били обучавани в Каракачанската къща Имало всичко 10 ученика,от които 2 били момичето По-късно в продължение на две години децата учили в Коколашевата къща. През 1927г.е образувано читалището по инициатива на поп Атанас и първите му членове били Петър Шилев,Иван Черкезов и Тоте Клинков.Събирането ставало в старото училище под ръководството на учителя Желязко Стоилов.Читалището по-късно се премества в къщата на Иван Минков Цочев.Обзаведена била библиотека и закупен един радиоапарат. 1928г броя на учителите се увеличава на 4 души защото е имало повече деца в училището.26.09.1932г,в Правище се открива прогимназиален клас с един учител ,а на следващата година се открива втори прогимназиален клас,учителка била Люба Бакалова.Но не след дълго учебните занятия били прекратени поради епидемия от дребна шарка.

РЕЛИГИЯ

Населението на селото е изцяло християнско.В Правище има православен храм построен през 1898г,който се казва”Света Троица”

Култура и традиции

*„ Село изтъкано в равнината
На пловдивската плодородна мерия
На север се синее планината
На запад Стара планина с Рила и Чам кория”.....*

В село Правище са запазени двата обичая „Сурвакари”и „Лазаруване”.Те са предавани от поколение на поколение,и така до днес .

Лазаров ден е един от най-хубавите пролетни обичаи, който има подвижна дата в празничният ни календар, но е винаги в събота една седмица преди Великден

„Лазаруването“ е стар народен обичай запазен през вековете, останал от нашите баби, които грижливо го предават на своите внучки.

Всяка пролет те вадят от старите ракли празничните носии грижливо съхранени през годините.

На Лазаров ден всеки дом е отворен да посрещне пременените лазарки. Те са желани гости навсякъде и съхраняват трайното в традицията .

В самият обичай участват 14,16 момичета .Носиите с които са облечени са характерни тракийски, автентични запазени от стари времена. Песните които лазарките изпълняват като обхождат селото също са автентични, характерни за региона, запазени от миналото като са се предавали от уста на уста от баба на внучка и така до днес. Момите нагиздени с цветя в косите и кошници в ръце обикалят селото и пеят за здраве, плодородие ,любов и женитба, а на всички стопани е драго да посрещнат лазарките и ги даряват с яйца, пари, плодове.

*”...Лазарките наши ,техните потомки
лазаруват с благословия
на здрав гранитен блок отломки
за здраве пеят и за мирна орисия”*

Лазарските песни се пеят само на този ден смята се за греховно ако се пеят през другото време.

Когато обхождат селото момите пеят песента „Излезе войвода из село бияло...” ,в къща където има момче пеят „Мъри млада невясто имаш мъжко детенце...” ,а за момиче пеят „Мома Марийо, Марийо...” В дома ако има момче и мочиче се пее „Шлибай коньо Лазарашлибай коньо”

Обичая „Сурва” е стар мъжки народен обичай датира повече от 100 г. в селото.

От дълги години е останала традицията на 13 срещу 14 януари група от 10-15 младежи се събират облечени в народни носии, и вечерта обикалят селото само в тези къщи в които има момичета. Момите ги чакат с нетърпение и посрещат. Сурвакарите влизат играят хоро и пеят ,а най-малкият от групата е магарето с дисагите, той събира подаръците и парите.

На 14 януари сурвакарите също се събират и обхождат цялото село, а от обяд на центъра на селото свири оркестър и се събират всички на хорото.

Мъжката народна носия е: потури, пояс, риза, елек, интерия, гугла окрасена с пуканки и коило, прашки и панпурки.

Житие и битие на хората в миналото

В миналото живота на хората не е бил лек. Нямаło е ток и вода. Във всяка къща щом се мръкне, блещукало кандило и тук там газени лампи. Къщите са били еднотипни направени от керпич – две соби и сайвантче с малко прустче. Покривите са били от слама а дворовете оградени с черни тръни.

От сутрин до вечер хората са се трудили на нивата за да си осигурят прехраната. Семействата са имали от 3 до 8-10 деца за да има кой да работи на полето. Всяко домакинство е имало овце и чифт волове, с които да обработват земята с дървеното рало. Селото е имало две махали Горна и Долна.

Тъй като не е имало питейна вода хората от Горната махала са си наливали вода от „Сладкият кладенец”, а от долната махала от „Кърбунар”.

Мъжкото облекло е било потури, пояс около кръста, и гугла, а зимата са обличали и чупкени. Женското – фустанела, бръчник, тъкана риза с кенарени ръкави и пешкир.

Всички тези дрехи били изработвани ръчно от стопанката.